

مجموعه سنون

۱۸

جمعیت علمیه عثمانیه

در این کتاب مجموعه کتب و دستاویزهای علمی و ادبی
مجموعه علمیه عثمانیه گردآوری شده است که در
کتابخانه این مجموعه نگهداری می شود و به
مطلبان و محققان در دسترس است.

نسخه

نومرو ۸

ماه شعبان

در این کتاب مجموعه کتب و دستاویزهای علمی و ادبی
مجموعه علمیه عثمانیه گردآوری شده است که در
کتابخانه این مجموعه نگهداری می شود و به
مطلبان و محققان در دسترس است.

استان بول

وزیر خاند. ارزنجانی اوغلو میانسبان آرین

مطبعه سنده طبع اولمشد

۱۲۷۹

حصیرجی زاده سردی سرکی به کالای شاهانه

کتورسونر متاعن شاعران وار ایسه میداندر

بوسرکی نوزمین بر بیتدر طبع اوزره نظم ایتدی

جناب مصطفی پاشاکه الحق اهل عرفاندر

شهنشه سایه سنده اول مشیر فاضله سرکی

بقای نام دعواسنده بر اچیفجه برهاندر

کوزل نوطرح جای دلکسابق پک نشاط افزا

بوسرکی لطیفه نام تاریخ اراسه چسباندر

فلک کوردکده نودیبار اوزره نقش زیبایی

دیمشکیم اطلسم هم کهنه هم ساده پریشاندر

سرلدکجه بسیط خاکه مهرک فرش زرناری

دیسونر سیر ایدوب خلق سایه عبد العزیزخاندر

کونش ال کولکه سن امید ایله تقبیل ایدر پاین

سراپا حضرت عبد العزیزخان ظل یرذاندر

(حصیرجی زاده محمد حافظ)

(فوائد شرکت)

نوع انسانک رفاه و سعادت حالک حصول و بقاسنه مدار اولان اسبابک

اهمی ماده شرکت اولوب بو واسطه ایله خلق برادرانه یکدیگرینه

معارفت و بر ملتک مایه ثروت و اقتداری اولان معاملات و تشبانه

مباشرتله ممالك اجنبیه محصولات و معمولاتی کند و مملکت لرینه نقل و جلب و کره ارضت هر طرفیه کسب مناسبات ایدرلر افکار شرکت نوع انسانک ساحه پیرای شهود اولمسیله برابر ظهور ایلدیکی ادنا اوله ییلور شویله که انسان ابتدای امرده حوایج ضروریه سنک تدارکته حائل اولان موانع و مشکلاتک یالکز باشنه دفعنه مقتدر اوله مدیغدن بالضروره هجرتلرک معاوتنه مراجعت ایدرک برلشماریه موانع مذکوره نی ازاله ایتشلر و بوججه مقصدلری حاصل اولدوقده مساعی مشرکه لری ثمره نی بینلرنده تقسیم ایشلردر اشته بو صورتله یعنی دفع احتیاجلری مقصدیه حین اتفاقلرنده اساس شرکت وضع اولمش دیمکدر

اشبو اساس بدایت وضعندن برو پایدار اولوب فقط انسان کسب مدنیت ایتدیکجه بالندرج بشفه صورت کسب ایدرک شکل و استعمالنده تعدیلات وقوعه یاشلدر شویله که مدنیتک ترقیبی جهتیله احتیاجات افسانیه تکثر و تنوع ایلدیکجه بولرک تدارک و استحصالی ضمنده شرکت واسطه سند مراجعت ایدرک مقدا قوه بدیندر نی برلشدر دکلری کی قوه مالیه و عقلیه لریله دخی عقد شرکت ایشلردر و بواساس امر طبعی اولدیغی جهته من القیم رعایت اولوب تجارت و علوم وفنون و سائریه دأر تشکل ایدن شرکت و جمعینلر اشبو اساسدن تولد ایشلدر

امر شرکتک نوع انسان حقنده هر کونه تأثیراتک تعریف و تحقیق حکمایه عائد اولوب بزم بوراده مراد من انبیق تجارت شرکتلرینک انواع و کیفیاتنی و بوندن کرک افراد و کرک عموم حقنده ترتب ایدن منافعی و بر ملتک تهذیب اخلاق و کسب مدنیت ایلسه مدار اولدیغنی

ارائه و بیاندن عبارت در کافه طوائف و اقوامک سبب تشکل و تجدیدی
 ارلان تعاون و اتفاق افکایندن منبت تجارت شرکتاری بالاطمع ممالک
 محروسه ده دخی ظهور ایتمش ایسه ده سائر ممالک متمسکه ده اولد یغی
 کی ترقی ایده ماساردر چونکه اشو شرکت ترک اساسی اولان فکر
 تجارت هوز ممالک محروسه اها ایلینده درجه مطلوبه ده بولمقد یغندن
 افکار شرکت ضعیف قالمشدر شورالزینک لایق بیه اکلا شلسی بعض
 ایضاحاته محتاج اولوب ماده مجعوت عنایه دخی تعلیق اولد یغندن
 شرح و تفصیلنه ابتدار اولنور شوبله که عثمانلور زیاده جسور و جنگاور
 بر ملت اولوب کره ارضک قسطعات ثلثه سنده منبت و معمر سور خیل
 ممالک ضبط بیه اسوازم ضروریه لرینه بالسهمیه دسترس اولد قاری
 و کند قاری دخی ذاتاً اهل قناعت بولد قاری جهت تجارتیه صرف
 ذهن ایتموب امور حربیه ایله اشتغال ایندیلر و البوم متصرف اولد قاری
 بونجه ممالک وسیع دی مجرد تکثیر مال داعیه سیله فتح ایتموب بلکه
 مفطور و متخلق اولد قاری شیمه جنک ازمانی و بسالت اقتضا سنجده
 آورده قبضه تصرف ایلد قاری ممالک اها ایلین خیر بخش عقول
 اولان شریعت محمدیه احکام عدلیه سندن و بونک منبج اولد یغی نعم
 جزیه دن حصه مند ایتمک نیت خیریه سته منبجی اولد یغی درکاردر
 مع مافیه وارث مدنیت عرب اولد قاری جهتیه بایه نشین ارلان اقوام کی
 توطن ایتد قاری مواقع محصولانیله اکتفا ایده بیوب بر چوق شلره
 محتاج اولد قاریدن بالضروره تجارتیه مباشرت ایدرک بونک واسطه سیله
 ممالک عثمانی دنک بعض موقعلریله همکرد اولان ممالک اجنبیه یکنده
 منایات تجارتیه حصوا کیش والوم هر درلوا شیاو ازاق اخراج و ادخال
 اولمقد بولمش ایسه ده اشو تجارت مجرد تحصیل دستمایه ثروت و سامان

غرضه مبني اربابوب بلکه احتیاجات محلیه دیکون حسب
الضروریه تثبیت اربابش ایدوکی تعریفدن مستغنیدر

اوروپا و امریکا اهابسی ایسه مجرد طریق تجارتله کسب ثروت
ضمننده قرون عدیده دنبره انواع مخاطراتی اختیار و بحراً ممالک بعیده
عزیمته اهابسی ارضا و یا خود اجبار ایدرک تجارتکار احداث و کشاد
و اورادن مملکتلرینه خام محصولات و سیم و زر و سایر ذیقیت شیلر
جلب ایلدکلی مثلاً هر ملک مزاجنه موافق و میل و رغبتی جالب
کونا کون اشیا نقل ایدرک متمتع اولدقاری جهه نك معلومیدر اسباب سالفه
عینی افکار تجارت ممالک عثمانیده اولقدر کسب وسعت ایده محبوب فقط
سلطنت سغیه بر مدت دنبره تجارتک لزوم و اهمیتی و بوندن حاصل
اولان منافع کثیره بی تیقن ایلدیکندن ترقیسی اسبابنک استحصال
مقصودله صنف تجاره امتیازات استثنایه اعطاء و تجارتک مر جعی
اواق ارزه بر نظارت مخصوصه تأسیس و اصول و قواعدینی شامل
قانوننامه ل نشر و اجرایی ایچون محاکم مخصوصه کشاد
و رقابتدن وارسته اواق اسنیانلره نظامات موضوعه نك مساعد اولدیغی
درجه امتیاز احسان و تجارت داخله بی تشویق ضمننده اخراجانک
رسم کرکنی تقیص و حتی بو دفعه بر سرکی کشادینه مباشرت و الحاصل
بونیجه معاونت و فداکارلق اختیار بیورمش اولدیغی و بو طرفه
خیلیجه امتعه نفیسه اعمال اولوب اوروپا یه دخی سنوی کلسی خام
و معمول اشیا کوندردیکی حالده افکار تجارت نیچون درجه
مطلوبه ده ترقی ایده مامشدر

اخلاق و آدابیزی بلان بر ذات شورالری مـ طالع ایلدیکی حالده
بونیجه اسباب و وسایل تسهیلدن کرکی کی استفاده اولنماسی قوه

انساندنک

اقتباسه نك رفع و ازاله سنه مقتدر اولمديني بعضى موانع مغنوبه وجودينه
 ذاهب اولور ايسه ده اخلاق و ادب مزه واقف اولنلر نژنده تحرى اولنان
 سبيلك كشف و تعيىنى بر امر اساندر دينله ييلور بونلرك بيلمى
 صدد مزه موافق اولدقدين بشقه بالوجه مستلزم قوائد كورندينكندن
 تجارت داخله نك شمدى يه قدر عدم ترقيسنه حائل اولان اسبابدن
 باشلوجه لر ينك بوجه اختصار بيانته ايتدار اولنور

اولا بالاده بيان اولنديني اوزره ممالك عثمانيه اها لىسى اهل قناعت
 اولوب بونكله برابر شائيه حسد دن دخى مبرا بولند قلرندن اكثريا هر
 كس تعيىننه كفائيت ايده جك مقدار ماله دسترس اولدقده بوندن
 زياده سنك تحصيليله اشتغالى افعال نامقبوله دن عد ايدرك موجوديله
 اكتفا ايدر و بو وجهله مخرج دكند و وقتنى خوش كچوره رك اخلافك حسن
 حاللى و سائلنك استحصانده صرف افكار ايلز فقط اشبو اعتقادك
 بطلاقى ادنا مطالعه ايله ميدانه چيقار شويله كه حق تعالى حضرتلى
 نوع انسانك سعادت حالى ايچون قوه عقل و ادراك احسان بيورمش
 اولديغندن هر كس چالشمنه و بولنديني مسلكنده ممكن مرتبه كسب
 ترقى و كال ايلكه مجبور اولوب مجرد بو طريق ايله داخل دائره قبض
 و قبول و خلافي يعنى عقل و ذكاسنى استعمال ايتمه رك ارتكاب بطلالت
 ايلديكى تقديرده اشبو وظائف بشريه نك عدم ايفا سندن طولايى دنيا
 و اخرته معاتب و مسئول اولور

ثانياً تجارمزنك اكثريسى صدق و استقامت و سائر اوصاف مقبوله ايله
 متصف ايسه لده بر مقدار جريىسندن ماعد اسنك تجارتده دائر اصول
 وقواعد معلومات كافيه لى اولمديغندن اشبو جهالت حقارنده
 مضرت كله يى دعوت ايلديكى كچي پك چوق منفعتدن دخى محروم

قالدقلری و معاملاتیجه عدم اقتدارلرندن ناشی دأره تجارتلرینک توسیعه سعی و غیرت ایده مدکلری درکاردر هر حال و حرکتده جهلدن ترتب ایدن مضرت تعریفدن مستغنی ایسه ده تجارت حقنده اولان سو تأثیری اشددر جاهل اولان تبحار هیچ بر وقت خطادن سالم و معاملاتلرینی اصول و قاعده سنه توفیقه مقتدر اوله مبدرق اکثریا زیانه دوچار اولدقلرندن و سبب صحیحی دخی اکلایه مدقلرندن بونی سو طالع و یا مقتضای قدره عز و اسناد ایله اخذ و اعطادن فراغت ایدرلر حالبوکه تجارتک حیات و بقای اخذ و اعطاجه بر طاقم معلوماته متوقف اولوب بوندن بهره دار اولنلر بولندقلری مملکتک و ممالک سائرتهک احوال و احتیاجلرینه کوره ایجاب ایدن اشیا و ازراقی وقتیه جلب و یا خود ارسال ایدرک متمتع اولدقلری مثللو معاملات واقعدرنده و دفاتر و سندات تنظیمنده خبط و خطادن اجتناب ایله اهل تزویر و شیطنتک علیملرنده تصدیء دعوایه سر رشته ویرمزلر

ثالثاً اهل صرف و صنایعک و کرک تجارتک اکثریسی مألوف اولدقلری مشاغل و معاملات دائره سندن طیشارو چیقیموب مسلك و معمولاتلرینک اصلاح و اكمالنه سعی ایتمک زعمرنجه **كفر** و خطا عدا و انور بناء علیه بو بایده قطعاً صرف افکار ایتوب بعض اصلاحات تصور اولنسه بیله اجرا سنه جـ سارت ایده مزملر بو حال حرف و صنایع و سائرتهک ایلرولسنه مانع اولدیغی کبی تجارتک دخی عدم توسیعه سبب مستقل اولمقده در اگر چه بر وجه مشروح شو حالک دخی منشأی جهل اولوب وهله اولیده بوراسنی ایضاحه حاجت کورنمز ایسه ده جهلک هر شیده بشقه بر سو تأثیری اولدیغندن اولو جهله بیانه تصدی قلمشدر اوروپالوزک سالک اولدقلری مسلك و مشوار ایسه سالف الذکر صورته

بالکلیه مبادی اولوب بونلر استعداد انسانینک مساعد اولدیغی درجه هر
 شبکت مرکز کاله ایصالی و حرف و صنایع و تجارتک توسیعی ایله عموم
 اهالیینک رفاه حال و اسایشنی مستلزم اسبابک تحصیلنه سعی ایدرلر
 شو مدعانک اثباتی بشقه دلیل اتیاننه محتاج اولوبوب هر کون
 مشاهده و استعمال ایلدیکن اثر صنایعیه رینه امرار نظر و بونلرک
 نوع و شکل و صورت اعمالرینه دقت اولندیغی حالده بیله اکلاشیلور
 ممالک محروسهده افکار تجارتک عدم توسعنه درجهه ناییده اوله رق
 دیگر بر طاقم سیلردخی تعداد اولنه ییلور ایسه ده بیان و تفصیلی موجب
 تطویل اوله جغندن صرف نظر قلندی قالدیکه افکار تجارتک عدم
 ترقیسنه مواد سالفه دن ماعداد دیگر بر طاقم موانع دخی اولوب
 مثلاً ممالک شاهانهک هر طرفنده منظم طرق و امنیت تامه بولندیغی
 خصوصلرینک ذکر اولندیغنه اعتراض قلندیغی حالده شو وجهله
 جواب و پرز که اولابو محلهه یالکز عادات و اخلاقن اقتضاسندن
 اولان سیلر تحری اولوب موانع مادیه بحثنه کیرشلامشدر ثانیاً بو مقوله
 موانع اکثرجه معاملات اخذ و اعطای تصعیب ایدر ایسه ده افکار
 تجارت تاسیس و تقرر ایتمش اولدیغی حالده موانع مذکوره نک رفع
 و ازاله سنه مقتدر اولوب حتی اوائلده بعض ملل و خصوصیه
 فنیکالولر اشبو افکار محرکه نک ثمره سی اوله رق تجارتک اساسنی وضع
 و ملل سائره ایله مناسبات تجاریه تحصیل ایلدیلر
 ایمدی شو مقدماتدن تجارت شرکتلرینک عدم ترقیسنه سبب نه
 اولدیغی اکلاشیلور شو یله که بونلر امر تجارتک تسهیل و توسیعی
 ایچون احداث اولتمش شیلر اولوب تجارت ایسه ضعیف قالدیغندن
 شرکتلری دخی کسب کمال و ترقی ایده مامشدر بناء علیه تجارت شرکتلرینک

منتج اولدیغی انواع فوائد و محسناتک تعریفنه مدار اولور مملکتزده
شایان تذکار آثار بولنده مدیغندن بالضروره ممالک اجنبیه امثالنه
مر اجعت قلمشدر

تجارتک ایلرولسندن طولانی شرکک تر ظهوره کلدیکی مثالو بولور
واسطه سیله جزوی سرمایهلر برلشدیریلرک تسببات عظیمه اسبابی
تدارک اولوب بوضوئله اوروپا و امریقار قطعات سائره بیننده مناسبات
کلیه پیدا اولدیغی و بوسیله ایله دخی بعضی اقوام بدویه تک کسب
مدنیت ایلدیکی کتب تواریخده مسطور اولوب حتی پکارده ژاپون
و سیام دولتلی سفراسنک اوروپایه سیاحتلی اشبو مناسبات تجاریه
ثمره سی اولدیغی درکاردر

انکلتزه اهل بسنک کمال ثروتی موجب اولان اسبابک باشلوجه سی تجارت
شرکتلی اولوب بو طریق ایله امریقا و چین و ژاپون و اول
طرفلرده واقع سائر ممالکده عظیم تجارتکا هارکسادو بو وجهله توسع
دائرة داد و ستاد ایلشدر و الیوم انکلتزه دولتک هندستانده ایکی یوز
ملیون قدر نفوسی شامل ممالک و سابعده متصرف اولسنک مبدأ
و منشأی میلادک بیک بشیوز طقسان طقوزنده تشکیل اولمش
بر شرکت اولوب اشبو شرکت اول تاریخن بروکسب جسامت ایدرک
الحاله هذه اولقدر ممالکده مالک اولدقدن بشقه همجوار بولنان
حکومتلر دخی خراجگذاری اولدیغی جله تک معلومیدر اشته بونجه
فوائد عظیمه مجرد بر شرکت واسطه سیله حصوله کلدیرک ازمنه
قدیمه دن بروهندستانده جمع و ادخار اولنان اسباب ثروت و سامان
بالدریج انکلتزه یه انتقال ایتکده اولوب شو حال نهایت الامر یرلورک
فقر و بیمایه قالمیرنی مستلزم اوله یلور ایسه ده ملل متمدنه ایله اولان
اختلاطلی

اختلاطی بعضی سوء اخلاق و ادبیرینک اصلاحه مدار اولش
اولدینی دخی انکار اولنده من

فرانسه و فلنک و اسپانیه و سائر مملکتلرده دخی بو یولده شرکتلر
تشکیل ایدرک بعضی ممالک بعیده ضبط و استیلا قلمش اولوب
اگرچه بونلر سالف الذکر هندستان شرکتی قدر مظهر موفقیت
اوله مامشار ایدسه دایره اطاعته ادخال ایلدکلی اهلینک بعضی
مرتبه کسب تمدن و انتظام ایلارینه بادی اولشد

اقدکز ایله بحر احمری برلشدیرمک اوزره سویش بوغازینک قطعنی
اوتهدنبرویک چوق حکمدارلر تصور و امل ایدرک اجراسنه جسارت
ایده مامش اولدقلی حالده بوندن بر تاج سنه مقدم تشکیل اولنان
بر شرکت شو مطلب مهمک تجربه سنه قیام و اتخاذ ایلدیکی تدابیر
صناعیه ثمره سی اوله رق مشکلات کثیره ملحوظه غایبه ایلش و ایلروده
موانع سائر ظهور ایلدیکی تقدیرده حسن ختامی مہسر اوله رق بو
دخی اهرام جوارنده نوع بشرک بیوک بر اثر جدیدی اوله جخی
اشکاردر

اوروپا ممالکنده واقع شهرلری یکدیگریته ربط ایله یولجیلرک امدشینی
و اموال تجارتک نقلی تسهیل ایدن تیمور یوللر و قنالر و جسرلر و سفائن
و بونلرک بارینسی ایچون لیمانلر انشاسی و خلقک تفرجی ایچون
مسیره کاهلر و هر درلو معمولاته مخصوص فابریقه لکشدی و صرافلق
و تجارتلق ایچون موقعلر احداثی و الحاصل منافع عامه یی مستلزم هر
نوع امور معظمه نیک اکثریسی شرکتلر واسطه سیله حصوله کلوب
حتی ممالک محروسه ایله اوروپا بیننده ایشلمکده اولان لویده
و مسازری نام واپور قومپانیه زری دخی بو قیلدن اولدینی محتاج
ایضاح دکلد

اشته تجارت شرکتلری بو مقوله آثار خبریه احداثه بادی اولوب بو وسیله ایله منسبت اولان سرمایه داران اهالی تمتع ایلدیکی مثالوفوائد حاصله سندن عموم اهالی دخی حصه مند منفعت اوله رق مملکتک معمریتنی موجب اولور ممالک محروسده بو مقوله شرکتلر حصولنی داعی اوله جق بر منوال محررک چوق اسباب و وسائل بولندیغندن هر کس و خصوصیه زمره تجارت طرفندن احداث و توسیعنه سعی و غیرت اولمایدیر محض عنایت الهیه اوله رق کره ارضک اک منبت و محصولدار اراضیسینه متمکن و بوقدر منابع ثروت و سامانه ممالک اولدیغزدن و بونلرک قوه دن فعله کتورلسی دخی جزوی همته متوقف بولندیغندن بران اقدم حسن حصوله همت قلمایدیر اتحاد و اتفاق هر ایشده حصول موفقیتی موجب اولدیغنی کبی تجارتک دخی روحی و آت محرکسی مثابه سنده بولندیغنی بی اشتباهدر اشبو اتحاد معاملات اخذ و اعطاده شرکت دیمک اولدیغندن ثروت و معمریت مراد اولندیغنی حالده سرمایه لک برلشدرلسی ایجاب ایدر چونکه براد مک قدرت مالیه سی تعلق ایتیان شیئه سرمایه لک اجتماعیه دسترس اولور سرمایه لک ایرو ایر استعمالنده هر نه منفعت حاصل اولور ایسه برلشدرلیدیکی حالده انک اضعاغ مضاعفی وجوده کلور شرکتلر واسطه سبله هر نمقدار محصولات ارضیه حصوله کتورلسه اوروپا اهالهنسک بوکا احتیاجی درکار اولدیغندن بیع و تمتع اولنه جغنی بدیهیدر

والحاصل یسر و سعادت حالزه مدار اوله جق شیلرک درجه کماله ایصالنه سعی و اقدام اولمنسی مرتب ذمت انسانیتدر اگر چه درجه کمال بالکرن قدرت الهیهیه مخصوص بر صفت جلیله ایه سده انسانه

نسبت اولندیغی حالده قدر تمزك تعلق ایلدیکی مرتبهده بر صورت حسنه و ممدوحه دیمک اولوب بو دخی هر نه درجهده واصل اولور ایسه اولسون کلمات الهیده نسبتله هیچدر

اشته بیان اولنان صورتلرک اجراسیله یعنی هر کس منافع ذاتیه سنه خدمت ایدرک ملک و ملت شان و ثروتنک تکثیرینه دخی واسطه مستقله اولور

افکار تجارتک بدایت ظهوری و تجارت شرکتلرینک سبب احداثی و بونک مدنیتجه حسن تأثیراتی و اوروپا مالکنده نه اسبابه مبنی تکراریدوب ممالک محروسهده توسع ایده مدیکی افادات مشروحه دن مجملأً مستبان اولوب انجیق بوبله بر ماده مهممک لایق وجهله بیان و تفصیلی مجلدات تألیفه متوقف اولدیغندن شمعیلاک بو قدرله اکتفا و عموم حقنده منافع بی نهایتی موجب بو مثالو بر مصلحت خیریه حقنده مجرد اربابی تشویق و ترغیب نیت خالصه سیله شو مضالعات عاجزانه مک عرض و بیاننه اجترأ قلندی

تجارت شرکتلرینک انواع و اصول و قواعدینک تعریفی دخی بالوجوه مستلزم فوائد اولدیغندن بمنه تعالی ایلروده بونلرک دخی بیاننه ابتدار قلنه جقدر

(واحان)

رئیس مجلس ثالث تجارت

(حدوث مجموعه عبرانته)

بو دفعه درسعادتده جمعیت کتابت عنوانیه تشکل ایتمش بر جمعیتک اثری اولق اوزره مجموعه عبرانته اسمنده یکی بر فنون غزیه سی تحدث